

ART INCONFORMISTA RUS

► **Nau Bassat.** C. de la Cooperativa, 47. **Mataró.** ☺ **Fins al 10 de gener.** De dimarts a diumenge, de 18 a 21 h. Entrada lliure. www.bassatgaudimataro.cat

■ La Nau Gaudí acull una notable exposició d'art inconformista rus de la col·lecció de Jean-Jacques Géron, amb obres de creadors que van qüestionar l'art de la Unió Soviètica comunista. Noms que es van donar a conèixer a final dels anys 50 i principi dels 70 com els de Boulatov, Bruskin, Chemiakin, Kropivnitskaia, Poutiline, Steinberg, Weisberg i Zverev, entre molts d'altres, integren aquesta mostra. Els artistes revelen en les obres els trets de la seva identitat en un moment en què la crítica al sistema socio-polític imperant va tenir un notable ressò en el galerisme internacional. Els afeccionats a l'art podran gaudir de peces en alguns casos poc vistes d'artistes que tenen un nom en el panorama de l'art del segle passat. | **REDACCIÓ**

HISTÒRIA DE L'UNIVERS

► **CosmoCaixa.** Carrer d'Isaac Newton, 26. **Barcelona.** ☺ **Fins al 10 de gener.** De dimarts a diumenge i festius, de 10 a 20 h. Entrada: 4 euros (gratuït clients de La Caixa). www.lacaixa.es/obrasocial

■ L'exposició *Accelerant la ciència*, que acull el CosmoCaixa fins després de les festes nadalenes, proposa un recorregut interactiu per la història de l'univers, una fascinant aventura que va començar fa uns 13.700 milions d'anys. Els visitants poden simular en aquesta mostra que posen en marxa una instal·lació d'alta tecnologia tan potent com és el Gran Col·lisionador d'Hadrons, l'accelerador de partícules més gran que s'ha construït mai. L'exposició explica com funciona aquesta màquina i quines investigacions porta a terme en el camp de la investigació sobre els orígens de l'univers. El projecte del CosmoCaixa posa a l'abast del públic la comprensió d'una de les branques de la ciència actual. | **REDACCIÓ**

MOSAICS HIDRÀULICS

► **Museu d'Art (MAC)-Can Domènech.** Carrer de Sant Martí, 88. **Cerdanyola del Vallès.** ☺ **Fins al 17 de gener.** De dimarts a dissabte, de 17 a 20 h; diumenge i festius, d'11 a 14 h. Entrada: 3,50 euros. www.museudart.blogspot.com.es

■ La itinerància de l'exposició *Catifes de ciència. El món de la rajola hidràulica* passa fins a mitjan gener pel Museu d'Art de Cerdanyola. El projecte forma part de la recuperació de la memòria d'aquest tipus de fabricació de rajoles i mosaics que, en la Catalunya de la darrera dècada del segle XIX i les tres primeres del XX, va gaudir d'una gran popularitat. Aprofitant la col·lecció particular de Jordi Grisot, la mostra explica qui, on i com es feien les rajoles seguint el sistema de pressió hidràulica, amb peces pròpies del museu que s'afegeixen al conjunt. Una de les poques empreses que encara porten a terme aquest tipus de tècnica és Mosaics Martí de Manresa. | **REDACCIÓ**

ÀREA METROPOLITANA

Toni Mata i Riu

CRANIS SOLSONINS

Divuit cranis, ni més ni menys, van aparèixer a l'interior del dolmen del Collet de Su (Pinós, Solsonès) col·locats amb tota cura. Un espai de la seu de Barcelona del Museu d'Arqueologia de Catalunya recrea la impactant escenografia ritual per donar testimoni dels usos i costums funeraris megalítics fa entre 2.700 i 2.200 anys. Al costat dels caps, també es van localitzar altres restes òssies, com fèmurs, húmer, tíbies i un fragment de maxil·lar en el que es considera va ser un enterrament col·lectiu. Dos dels cranis presentaven signes de trepanació: el d'una dona d'uns 20-25 anys havia estat practicat amb la tècnica del barrinat, i hi havia indicis que havia sobreviscut almenys sis mesos; l'altra testa, d'un mascle de la mateixa edat, tenia una incisió circular. Els dibuixos de Francesc Riart posen els pèls de punta perquè a la simplicitat expositiva d'aquests dolorosos processos s'hi suma el que la ment de l'observador imagina. El conjunt impressiona i forma part del discurs sobre la prehistòria que el centre ofereix als visitants. El Museu d'Arqueologia, instal·lat en un dels palaus de l'Exposició Internacional del 1929, regala petites grans històries com aquesta. Fins al 10 de gener, a més, l'exposició temporal també va de parts del cos separades. La mostra *Caps tallats. Símbols de poder* explica per què en el món iber es decapitava l'amic i l'enemic. En l'edició de dissabte, en tindran un reportatge.

Tradicció

Més reconeixement per a les festes del foc

► El Museu d'Història de Catalunya se suma amb una mostra a la declaració de patrimoni mundial del folklore pirinenc

L'EXPOSICIÓ

Festes de foc al Pirineu

► **Museu d'Història de Catalunya.** Plaça Pau Vila, 3. Palau de Mar. **Barcelona.** Fins al 20 de desembre. També, del 8 de gener al 14 de febrer. Obert de dimarts a dissabte, de 10 a 19 h (dimecres, obert fins a les 20 h); diumenge i festius, de 10 a 14.30 h. Entrada lliure. www.mhcat.cat

ACN | BARCELONA

■ Els 63 pobles fallaires del Pirineu continuen estant d'enhorabona. Dimecres de la setmana passada van rebre la declaració de Patrimoni Immaterial de la Humanitat per la Unesco, dijous les associacions organitzadores signaven una declaració per preservar aquesta tradició i, per rematar-ho, es va estrenar al Museu d'Història de Catalunya una exposició dedicada a les festes del foc pirenaïques. Una mostra que reflecteix la riquesa i l'origen de les celebracions lligades al solstici d'estiu.

El comissari Jan Grau va explicar en la inauguració que «no cal dir que l'exposició anava lligada a la candidatura, i la decisió de la Unesco ens ha donat la raó». Per a Grau, el reconeixement és positiu per a unes festes «bastant desconegudes, una tradició de racons i poblets,

L'exposició es podrà veure al Museu d'Història, a Barcelona, fins al dia 20 de desembre i després del període festiu

Les festes del foc tenen vigor en nombroses poblacions catalanes, però també de l'Aragó, França i Andorra

ancestral, que, de fet conserva poca documentació». Això significarà una «projecció» per als pobles que viuen la tradició, «i la garantia que continuïn», va dir Grau.

L'exposició del Museu d'Història s'endinsa en la tradició amb una àmplia mostra de les torxes –grans protagonistes de les falles–, imatges històriques i recents de la celebració, un mapa de l'ampli territori per on s'estén aquesta festa i un vídeo amb imatges de la celebració a diferents pobles. La festa, generalment denominada amb el nom de falles, consisteix a baixar des de les muntanyes fins a la plaça del poble unes torxes, o falles, enceses amb un foc vital i renovador, que culminen en una foguera a l'entorn d'un arbre de foc. Existeixen diverses modali-

Mostrari de torxes protagonistes de la tradició de les falles

tats d'aquest esquema festiu, tant en la confecció i la tipologia mateixa de les falles com en la forma de manipular-les, variacions que responen a les especificitats locals. També s'inclou en aquesta modalitat de celebració les festes de foc que en dos pobles dels Prepirineus se celebren també pel solstici d'hivern.

La celebració de la festa de les falles dels Pirineus és en l'actualitat un dels màxims exponents del patrimoni cultural de la serralada pirinenca i constitueix, per tant, un element cultural que aplega po-

bles i valls dels Pirineus en una gran celebració de caràcter transfronterer. Jan Grau va detallar que en l'origen d'aquesta tradició, lligada a la celebració del solstici d'estiu, la gent pujava dalt de tot de la muntanya «a buscar l'últim sol que s'amaga abans del nou any solsticial», i el retornaven a la població en forma de flama i després foguera, on passen la nit. «El foc substitueix el sol, com a deïtat i garantia de fertilitat, amb especial significació al Pirineu: un lloc fred, amb valls tancades, on s'entén més el culte al sol».

El projecte passarà per Bagà i Manresa

► L'exposició es podrà veure al Museu d'Història de Catalunya en dues tongades. La primera es clourà el dia 20 de desembre, i la segona anirà del 8 de gener al 14 de febrer. Entre ambdues dates, la mostra s'instal·larà al Palau de Bagà, una de les dues localitats berguedanes -l'altra és Sant Julià de Cerdanyola- incloses en el conjunt de 63 poblacions del Pirineu que conserven la tradició de la festa de les falles declarada patrimoni immaterial de la humanitat. La mostra també s'instal·larà l'octubre vinent a Manresa, coincidint amb la celebració de la Fira Mediterrània.

El comissari va recordar que el «culte de baixar el foc» era més estès arreu de Catalunya, i va apuntar referències del segle XIX que ubiquen una celebració de falles (*Faites*) a Tossa de Mar. Això es va perdre, «es va reconvertir en la foguera, i vam substituir el joc amb el foc pel joc amb la pirotècnia», va exposar Grau.